

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta Maatalouden tulevaisuudennäkymät erityisistä luonnonhaitoista kärsivillä alueilla

(2006/C 318/16)

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea päätti 19. tammikuuta 2005 työjärjestyksensä 29 artiklan 2 kohdan nojalla laatia lausunnon *Maatalouden tulevaisuudennäkymät erityisistä luonnonhaitoista kärsivillä alueilla (vuoristoalueet, saaret ja syrjäisimmät alueet)*.

Asian valmistelusta vastannut "maatalous, maaseudun kehittäminen, ympäristö" -erityisjaosto antoi lausuntonsa 11. heinäkuuta 2006. Esittelijät olivat Gilbert **Bros** ja Joan **Caball i Subirana**.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 13.–14. syyskuuta 2006 pitämässään 429. täysistunnossa (syyskuun 13. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 173 ääntä puolesta ja 6 vastaan 16:n pidättyessä äänestämästä.

1. Päätelmät ja suositukset

1.1 ETSK katsoo, että erityisistä luonnonhaitoista kärsivien alueiden (vuoristoalueiden, syrjäisimpien alueiden sekä erityisesti saarialueiden) olemassaololle tarvitaan julkinen poliittinen tunnustus, jotta sen jälkeen voidaan toteuttaa erityistä, kyseisten alueiden todelliset tarpeet huomioon ottavaa politiikkaa.

1.2 Alueiden tai jäsenvaltioiden ja Euroopan komission neuvotellessa maaseudun kehittämisohjelmista ja alueellisista kilpailukyvyyn edistämishjelmista Euroopan talous- ja sosiaalikomitea on halunnut korostaa erityisistä luonnonhaitoista kärsivien alueiden (vuoristoalueiden, saarten ja syrjäisimpien alueiden) maatalouden merkitystä ja sen tarpeita.

1.3 Komitea toteaa näiden haittojen olemassaolon ja kehottaa Euroopan komissiota ehdottamaan todellisia erityisohjelmia kyseisten alueiden hyväksi niihin sovellettavien politiikkojen koordinoimiseksi ja synergian luomiseksi nykyisten toimien välillä.

1.4 Maaseudun kehittäminen, joka muodostaa yhteisen maatalouspolitiikan toisen pilarin, on välttämätön ja siis ensisijainen poliittinen painopisteala. On kuitenkin pakko todeta, että se on ollut yksi pääasiallisista muuttuvista tekijöistä pyrittäessä sopimukseen rahoitusnäkyistä. Koska määrärahoja on vähennetty, komitea kehottaa komissiota ja neuvostoa keskittämään maaseudun kehittämiseen ohjattavat määrärahat ensisijaisesti heikoimmille eli pysyvistä luonnonhaitoista kärsiville alueille, jotka ovat eniten kyseisen rahoituksen tarpeessa.

1.5 Komitea kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita varmistamaan maaseudun kehittämisohjelmien ja rakennerahastojen alueellisten ohjelmien laadinnan yhteydessä, että luonnonhaitoista kärsivillä alueilla sovellettavat ohjelmat ovat toisiaan täydentäviä ja yhtenäisiä.

1.6 ETSK ehdottaa, että samoin kuin vuoristoalueilla, joissa jo hyödynnetään Euroopan vuoristoalueiden yhteistyöjärjestön Euromontanalan kaltaisia foorumeja kyseisten alueiden asioiden ajamiseksi ja edistämiseksi, myös saarialueilla ja syrjäisimmillä alueilla olisi kehitettävä etenkin maatalouspolitiikkaa koskevissa kysymyksissä vastaavanlaista yhteistyötä, johon kansalaisyhteiskunnan tulisi osallistua aktiivisesti.

1.7 Kun otetaan huomioon maatalouden merkitys kyseisille alueille sekä sen haavoittuvuus, ETSK pitää erittäin tärkeänä, että näitä alueita (vuoristo-, saari- ja syrjäisimmät alueet) varten luodaan yhteisön seurantakeskus. Kyseisten alueiden maataloudesta on kehitettävä eurooppalainen näkemys, jota voidaan käyttää lähtökohtana alueiden maatalouden tilanteen seurannassa ja analysoinnissa sekä sitä koskevan tiedon levityksessä. Seurantakeskuksen tulee toimia tapaamis-, pohdinta- ja vuoropuheluforumina hallintojen, kansalaisyhteiskunnan ja yhteisön eri elimien välillä, ja sen tulisi esittää yhteisöaloitteita kyseisten alueiden maatalouden säilyttämiseksi ja kehittämiseksi.

1.8 ETSK haluaa kuitenkin tähdentää, että tässä lausunnossa käsiteltävien vuoristoalueiden, saarten ja syrjäisimpien alueiden lisäksi on myös monia muita alueita, jotka kärsivät verrattavissa olevista haitoista maataloudelle sijaintinsa, tuotantokustannusten ja ilmaston takia. Tämä pätee erityisesti muihin haitta-alueisiin ja vakavista haittatekijöistä kärsiviin alueisiin. ETSK käsittelee näitä alueita myöhemmin annettavassa lausunnossa.

1.9 Myös muut haitoista kärsivät alueet on rajattava pääasiallisesti niiden objektiivisten haittojen perusteella, joita maataloudelle aiheutuu. On kuitenkin otettava riittävässä määrin huomioon myös alueelliset erityispiirteet.

2. Perustelut oma-aloitteisen lausunnon laatimiselle

2.1 Lausunnon taustaa

- ETSK:n lausunto aiheesta ”Euroopan unionin vuoristoalueiden tulevaisuus” ⁽¹⁾
- ETSK:n lausunto maaseudun kehittämisestä ⁽²⁾
- Euroopan parlamentin 6. syyskuuta 2001 antama päätöslauselma aiheesta ”25 vuotta vuoristoalueiden maanviljelyä koskevan yhteisön lainsäädännön soveltamisesta” ⁽³⁾
- ETSK:n lausunto ulkoalueista ⁽⁴⁾
- ETSK:n lausunto syrjäisimpiä alueita koskevasta strategiasta ⁽⁵⁾
- ETSK:n lausunto aiheesta ”Maatalouden ongelmat Euroopan unionin ulkoalueilla ja -saarissa” ⁽⁶⁾.

3. Yhteinen osuus: pysyvistä luonnonhaitoista kärsivät alueet

3.1 Maaseudun kehittämistä ja aluepolitiikkaa koskevat asetukset on nyt hyväksytty. Määrärahojen jako on ollut vaikeaa, koska kyseisiin politiikkoihin on myönnetty niukasti varoja. Vuosien 2007–2013 rahoitusnäkyviä koskeva sopimus johtaa vanhojen jäsenvaltioiden maaseudun kehittämiseen ohjattavan rahoituksen vähenemiseen ja aluepolitiikkaan ohjattavan rahoituksen entistä suurempaan hajaantumiseen.

3.2 Useiden vuosien jälkeen tiettyjen pysyvistä luonnonhaitoista kärsivien vuoristoalueiden ja syrjäisimpien alueiden erityisasema on tunnustettu yhteisessä maatalouspolitiikassa ja aluepolitiikassa, mutta saarialueille tällaista tunnustusta ei ole vielä saatu.

3.2.1 Vuoristoalueiden osuus on Euroopassa merkittävä: ne kattavat kolmanneksen unionin pinta-alasta, ja niillä asuu noin 18 % EU:n kaikkien 25 jäsenvaltion asukkaista. Romanian ja Bulgarian liittyessä Euroopan unioniin vuoristo-osuus kasvaa, sillä maissa on laajoja vuoristoalueita. Euroopan vuoristoalueet ovat äärimmäisen vaihtelevia sekä fyysisiltä ominaisuuksiltaan, kuten pinnanmuodostukseltaan ja ilmastoltaan, että sosioekonomisilta ominaisuuksiltaan, kuten väestöltään, kulkuyhteyksiltään ja yhteyksiltään naapurialueisiin. Niiden toisistaan poikkeavia tekijöitä ovat maankäyttö, maatalouden rooli, sosiaalinen koheesio ja etenkin talouden kehittyneisyysaste.

3.2.2 Eurostat käyttää saaren määrittelyssä seuraavaa viittä kriteeriä: alueen pinta-alan tulee olla vähintään yksi neliökilometri, saaren etäisyyden mantereesta tulee olla vähintään yksi kilometri, saarella tulee asua pysyvästi vähintään 50 asukasta, saaren ja mantereen välillä ei saa olla pysyvää fyysistä yhteyttä eikä saarella saa sijaita jäsenvaltion pääkaupunki.

⁽¹⁾ EUVL C 302, 14.3.2003, esittelijä Jean-Paul Bastian.

⁽²⁾ EUVL C 302, 7.12.2004, ja CESE 251/2005, EUVL C 234, 22.9.2005, esittelijä Gilbert Bros.

⁽³⁾ INI2000/2222, EYVL C 72, 21.3.2001.

⁽⁴⁾ EYVL C 221, 17.9.2002, esittelijä Philippe Levaux.

⁽⁵⁾ EUVL C 24, 31.1.2006, esittelijä Margarita López Almedáriz.

⁽⁶⁾ EYVL C 30, 30.1.1997, esittelijä Leopoldo Quevedo Rojo.

3.2.3 Eurostatin määritelmän mukaan poissuljettuja ovat saaret, joilla sijaitsee EU:n jäsenvaltion pääkaupunki. Ennen unionin laajentumista määritelmän ulkopuolelle jäivätkin Yhdistynyt kuningaskunta ja Irlanti, mutta toukokuusta 2004 lähtien EU:n jäsenvaltioina on ollut kaksi verrattain pientä saarta Kypros ja Malta. ETSK ehdottaa, että määritelmää harkitaan uudelleen, jotta siihen voitaisiin sisällyttää kyseiset kaksi jäsenvaltiota. EU on jo tunnustanut tämän seikan ehdotuksessaan uusiksi rakenne- ja koheesiorahastoiksi sekä Euroopan perustuslaista tehdyssä sopimuksessa, johon jo sisältyy aihetta koskeva huomautus.

3.2.4 Syrjäisimmät alueet, kuten Ranskan merentakaiset alueet, Azorit ja Madeiran sekä Kanarian saaret, ovat EU:n täysivaltaisia osia, mutta samalla niitä leimaavat alueilla vallitsevat ainutlaatuiset olot. Kaikilla näillä alueilla vallitsevat samantapaiset olot, joille ovat luonteensaisia tietyt alueiden taloudelliseen ja sosiaaliseen kehitykseen olennaisesti vaikuttavat maantieteelliset, pinnanmuodostukseen liittyvät ja historialliset tekijät.

3.2.5 Muilla, suppeammilla erityisalueilla, kuten kaupunkien lähialueilla ⁽⁷⁾, kosteilla alueilla tai marskimaille, saattaa olla erityisiä haittatekijöitä, joihin olisi kiinnitettävä erityistä huomiota pantaessa unionin toimintaperiaatteita täytäntöön hajautetun. Komitea voisi käsitellä näitä kysymyksiä myöhemmin laadittavassa lausunnossa.

3.3 Tällaiset alueet kärsivät pysyvistä luonnonhaitoista, kuten eristyneisyydestä, joka aiheuttaa lisäkustannuksia tuotteita ja palveluita markkinoitaessa ja hankittaessa sekä vaikeuttaa markkinoillepääsyä. Lisäksi infrastruktuuri-, kuljetus- ja energiakustannukset ovat korkeammat kuin muualla.

3.4 Sen vuoksi on erityisen tärkeää taata maataloustoiminnan säilyminen näillä haitoista kärsivillä alueilla, sillä se on tärkeä talouskehitykseen, yhteiskuntaelämään, kulttuuriperintöön (maalousväestön osuus on niillä suuri), alueelliseen tasapainoon ja ympäristöön vaikuttava tekijä.

3.5 YMP on viime aikoina kehittynyt monin tavoin ja muuttanut syvällisesti. Muutokset vaikuttavat eittämättä unionin alueiden kestävään kehittämiseen ja varsinkin erityisistä luonnonhaitoista kärsiviin alueisiin etenkin vanhoihin jäsenvaltioihin vaikuttavan toisen pilarin heikkenemisen johdosta. YMP:n kehityksessä on nähtävissä kahdenlainen suuntaus: yhtäältä unioni reagoi WTO-neuvotteluihin (Maailman kauppajärjestö) ja pyrkii säilyttämään kilpailukykyä kansainvälisillä markkinoilla, ja toisaalta on havaittavissa suuntausta ympäristönsuojeluun, eläinten hyvinvointiin ja maaseudun kehittämiseen tähtäävien tukien toivottavaan vaikkakaan ei toteutuneeseen vahvistamiseen.

⁽⁷⁾ EUVL C 74, 23.3.2005.

3.6 Vuonna 2003 toteutetun YMP-uudistuksen teoreettisena tavoitteena on parantaa kilpailukykyä ja suunnata maataloustuotanto markkinajohteisesti. Pelkät markkinavoimat kuitenkin johtaisivat maatalouden kaikkoamiseen haitoista kärsiviltä alueilta. Tarvitaan siis aktiivista politiikkaa, jotta maatalous säilyisi vaikeuksien rasittamilla alueilla.

3.7 On vaikea arvioida 29. syyskuuta 2003 toteutetun ensimmäistä pilaria koskevan uudistuksen vaikutuksia tuen irrottamisineen tuotannosta, täydentävine ehtoineen ja tuen mukauttamisineen, sillä jäsenvaltiot ja alueet ovat tehneet erilaisia strategisia valintoja. Näyttää kuitenkin siltä, että uudistus on vaarassa muun muassa lopettaa eläintuotannon ja eläinten loppukäsittelyn ja/tai siirtää ne muualle (koska tuotanto ei ole suorien tukien myöntämisedellytys).

3.8 Komission neuvotellessa unionin alueiden ja jäsenvaltioiden kanssa maaseudun kehittämisohjelmista ja aluepolitiikasta on ehdottomasti kiinnitettävä aivan erityistä huomiota pysyvistä luonnonhaitoista kärsiviin alueisiin ja varmistettava näin alueellinen yhteenkuuluvuus, joka on Lissabonin strategian onnistumisen edellytys. Julkisen toiminnan suuntaaminen yksinomaan kilpailustrategioihin olisi niin ollen tavoitteiden vastaista. Vaikuttaa kuitenkin siltä, että juuri siihen suuntaan eräät unionin jäsenvaltiot haluavat edetä.

3.9 Maatalouden on oltava myös vastaisuudessa viljelijöiden yrittäjyydenhaluun perustuva elinkeino. Haitoista kärsivistä alueista ei pidä tehdä vanhentuneiden maatalouskäytänteiden museoita eikä myöskään alueita, joilla keskitytään yksinomaan tai vallitsevasti vain ympäristökysymyksiin. Maataloussektori on osannut kehittyä ja nykyaikaistua vastatakseen kuluttajien ja kansalaisten odotuksiin. Tätä dynamiikkaa on kehitettävä edelleen ja viljelijöiden innovointi- ja yrittäjäkapasiteettia on hyödynnettävä. Maataloustuotannon on jatkuttava näillä samoilla linjoilla haitoista kärsivillä alueilla ja elintarvikealan on voitava kehittyä maataloustuotannon pohjalta, jotta varmistetaan alueiden talouselämän elinvoimaisuus. Tämän tulee olla erityisesti alueellisten valtiontukien tavoitteena.

4. Vuoristoalueet

4.1 Johdanto: vuoristoalueiden maatalouden erityispiirteet ja maaseudun kehittämisen haasteet

4.1.1 Euroopan vuoristoalueilla harjoitettavalla maataloudella on tiettyjä erityispiirteitä. Vaikka Euroopan vuoristoalueet eivät ole yhtenäisiä — niiden ympäristö-, maaperä- ja ilmastoteijät vaihtelevat, samoin kuin taloudelliset ja sosiaaliset realiteetit —, niillä on maatalouden harjoittamisen kannalta tarkasteltuna yhteisiä rajoituksia (tai haittoja), joita aiheuttavat kaltevuus,

hankala pinnanmuodostus ja useimmiten epäsuotuisa ilmasto. Tuotantovalikoima rajoittuu näin heinäkasveihin ja eläintuotantoon. Rajoitusten vuoksi maataloutta ei ole kovin helppo mukauttaa kilpailuosuhteisiin, ja rajoituksista koituu lisäkustannuksia, joiden vuoksi ei voida tuottaa erityisen kilpailukykyisiä tuotteita alhaisin hinnoin. Vuoristoalueiden maataloudella on sitä vastoin lukuisia valtteja alueiden kestäväen kehittämisen näkökulmasta tarkasteltuna.

4.1.2 Vuoristoisen maaseudun kehittämisen haasteet liittyvät olennaisesti viljelyskelpoisen maan vähyyteen, kilpailuun muun toiminnan kuten metsätalouden tai kaupungistumiseen liittyvän toiminnan kanssa, maataloustuotannon aliarvostukseen, maiseman pilaantumiseen, matkailun kehittämiseen, kulkuyhteyksiin (tai eristyisyyteen), yleishyödyllisiin palveluihin, vesihuoltoon, luonnonvarojen hallintaan ja etenkin biologisen monimuotoisuuden säilyttämiseen. Ne liittyvät niin ikään omaisuuden ja henkilöiden turvallisuuteen, sillä maa- ja metsätalouden avulla voidaan torjua luonnonuhkia kuten maanvyyrymiä, voimakkaita tulvia, lumivyöryjä ja tulipaloja.

4.2 Euroopan unionin on määriteltävä yhtenäinen käsite.

Palautettakoon mieleen ETSK:n lausunnossa "Euroopan unionin vuoristoalueiden tulevaisuus" ⁽⁸⁾ ilmaistu kanta:

"— Jäsenvaltioiden [vuoristoalueiden] välillä on näin ollen huomattavia eroja. — Kyseisten alueiden lopullisessa määrittelyssä tulee säilyttää tietyn tasoinen subsidiariteetti, mutta Euroopan vuoristoalueiden tilannetta tulisi yhdenmukaistaa ja käytössä olevaa yhteistä määritelmää tulisi mukauttaa asianmukaisesti siten, että kaikille kolmelle kriteerille [kaltevuus, korkeus, ilmasto] — määritellään ääriarvot."

4.2.1 Euroopan unionin tilintarkastustuomioistuimen selvitys ja Euroopan komission teettämä tutkimus *Mountain Areas in Europe: Analysis of mountain areas in EU member states, acceding and other European countries*, joka on julkaistu tammikuussa 2004 ja johon voi tutustua Internet-osoitteessa http://europa.eu.int/comm/regional_policy/sources/docgener/studies/study_fr.htm, tarjoavat komissiolle välineet määrittellä vuoristoalue yhtenäisesti.

4.3 Euroopan unionilla on oltava erityinen vuoristoalueille suunnattu politiikka.

4.3.1 Vuoristoalueilla harjoitettava maatalous vaikuttaa korvaamattomasti ympäristöön ja itse alueisiin. Viljelijöiden toiminta on myönteistä paikallisen talouselämän, ympäristön ja koko yhteiskunnan kannalta tarkasteltuna.

⁽⁸⁾ Ks. alaviite 1.

Vuoristoalueiden maataloudella on myönteisiä vaikutuksia ja se on monitoimista. Maatalous vaalii itse asiassa tehokkaasti alue-suunnittelua ja luonnonvarojen hoitoa, ja se on maisemoinnin keskeinen osatekijä. Nämä tekijät ovat erityisen arvokkaita vuoristossa, koska siellä on runsaasti vesivaroja, vuoristolla on oma erityinen luonnon monimuotoisuutensa ja lähes kaikki vuoristoalueet ovat merkittäviä matkailukohteita. Vuoristoalueiden maatalous auttaa lisäksi säilyttämään tiettyjä eläin- ja kasvilajeja, tapahtuipa se suoraan niiden kasvatuksen myötä (nauta- ja lammasrodut, joita viedään eri puolille maailmaa nimenomaan niiden kestävyys vuoksi, tai erityiset kasvilajit, kuten tuoksu-kasvit tai tietyt kuluttajien nykyään uudelleen "löytämät" vilja-kasvit) tai välillisesti maataloustoiminnan vaikutuksesta (esimerkiksi alppiniittyjen kunnossapito). Se auttaa myös säilyttämään maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden moninaisuutta markkinoilla etenkin siksi, että vuoristoalueiden maatalous tuottaa usein omaperäisiä — ja erittäin tunnettuja — tuotteita, joihin kohdistuu muita tuotteita vähemmän kilpailua. Näin voidaan samalla säilyttää perinteistä taitotietoa. Vuoristoalueiden maatalous luo kaiken kaikkiaan maaseudulle työpaikkoja, ja se liittyy läheisesti maaseudulla harjoitettavaan muuhun kuin maataloustoimintaan. Huomattava osa väestöstä on monilla alueilla monitoimisia.

4.3.2 Jos vuoristoalueiden viljelijöiden kokonaistukea supistetaan, se vaikuttaisi välittömästi edellä mainittuihin viihtyvyyttä edistäviin myönteisiin seikkoihin ja nopeuttaisi tilojen määrän vähentymistä sekä heikentäisi sen seurauksena tilojen roolia ympäristön ylläpitäjänä, paitsi jos olisi ajateltavissa, että kyseisiä myönteisiä ulkoisvaikutuksia antavista palveluista voitaisiin laskuttaa, mitä ei yleisesti ottaen tällä hetkellä tapahdu. Kyse on yleisestä edusta, joka koskee kaikkia julkishallinnon päättäjiä ja koko yhteiskuntaa. Tätä seikkaa ei voida jättää huomioimatta, mikäli halutaan todella suosia kestävään kehitykseen johtavia toimintatapoja ja -välineitä.

4.3.3 Tuottavan maataloustoiminnan säilyttämisen tarve vuoristoalueilla on erityisen pakottava maaseudun talouden kannalta, jotta muutoksen ja lisäarvon tuottaminen alueilla olisi mahdollista, sillä ne luovat työpaikkoja, kasvua jne. Lisäksi vuoristoalueiden erityisen rikas kulttuuriperintö perustuu usein alueiden omiin tuotteisiin, ja kyseisen kulttuuriperinnön säilyminen on riippuvainen paikallisista tuotteista. Esimerkkeinä voidaan mainita artisou-juhlien perustana oleva Margeriden alueen artisou-juusto ⁽⁹⁾, Mahonin juusto tai Ruten anismuseo.

4.3.4 Vuoristoalueiden maatalous kärsii erityisistä ja pysyvistä haitoista. YMP:n ensimmäisen pilarin käyttöönotto on merkinnyt sitä, että vuoristoalueet saavat ensimmäisen pilarin määrärahoista vähemmän tukea kuin alankoalueet, sillä ensimmäisen pilarin tuet perustuvat perinteisesti maatalouden tuotantotasoihin. Toisen pilarin tuet ovat kyseisillä alueilla itse asiassa yhtä tärkeitä kuin ensimmäisen pilarin tuet. Vuoristoalueiden erityispolitiikalla tulee varmistaa, että vuoristotilojen niin maata-

louteen kuin karjanhoitoonkin liittyvät erityisongelmat otetaan kokonaisvaltaisesti ja yhdenmukaisesti huomioon. Poliittikan tulee ilmaista yhteiskunnan valmiutta varata varoja sellaisen dynaamisen maatalouden edistämiseen vuoristoalueilla, joka pystyy varmistamaan kyseisten alueiden aluesuunnittelun ja tulevan kehityksen kannalta välttämättömät maataloustuotannonolliset ja maisemanhoidolliset tehtävät.

4.3.5 Komitea kehottaa, että komissio perustaa maaseudun kehittämisen eurooppalaisen verkoston yhteyteen vuoristoalueisiin liittyviä kysymyksiä käsittelevän temaattisen työryhmän.

4.3.6 Välimeren vuoristoalueet kärsivät yhtä aikaa sekä vuoristoalueiden että Välimeren ilmastosta aiheuttamista haitoista (kuivuus, tulipalot, myrskyt jne.) Tämä erityispiirre tulisi ottaa huomioon yhteisöpolitiikoissa aluetason toimintaohjelmien mukauttamiseksi.

4.4 Vuoristoalueille on annettava etusija toisen pilarin määrärahoja jaettaessa.

4.4.1 Vanhoissa jäsenvaltioissa maaseudun kehittämismäärärahat pienenevät tai pysyvät muuttumattomina, kun taas uudet jäsenvaltiot tuntevat houkutusta jakaa määrärahat lyhyellä aikavälillä tuottavimmille alueille. Euroopan komission tulee valvoa, että yhteisön määrärahat jaetaan ensisijaisesti pysyvistä luonnonhaitoista kärsiville alueille, jotka tarvitsevat apua toistuvasti.

4.5 Vuoristoalueiden viljelijöille maksettavien korvausten vakiinnuttaminen on olennaisen tärkeää.

4.5.1 Luonnonhaittojen ja niistä johtuvien tuotannon lisäkustannusten korvaaminen on tärkein vuoristoalueiden maatalouden tukitoimi. Kyseistä tukea ei kyseenalaista nykyään enää kukaan, vaikka riittäviä varoja tavoitteiden saavuttamiseksi ei olisikaan.

4.5.2 Vuoristoalueiden maatalouden tuotanto-olosuhteille ovat ominaisia etenkin korkeuteen, kaltevuuteen, lumipeitteeseen ja kulku- ja viestintäyhteyksiin liittyvät huomattavat rajoitukset. Niillä on kahdenlaisia seurauksia. Niistä koituu lisäkustannuksia laitteistoja ja varusteita hankittaessa (rakennukset ja materiaali) sekä ylimääräisiä kuljetuskustannuksia, ja ne alentavat tuotantojärjestelmästä ja haitan asteesta riippuen enemmän tai vähemmän tuotannontekijöiden tuottavuutta (kiinteistöjen, pääoman ja työn tuottavuutta).

4.5.3 Vuoristoalueiden maatalouden tuotannontekijöiden muita alhaisempi tuottavuus liittyy siihen, että aktiivinen kasvukausi jää lyhyeksi. Se on alangoilla kahdeksan kuukautta, mutta 1 000 metrin korkeudessa alle kuusi kuukautta. Niinpä rehua on varastoitava eläinten ravinnoksi ainakin kolmannes enemmän kuin muualla, ja lisäksi maa tuottaa vähemmän rehuyksiköitä kuin muualla.

⁽⁹⁾ Lisätietoa juustosta löytyy sivulta <http://www.artisoudemargeride.com/>.

4.5.4 Luonnonolosuhteiden kompensoimiseksi maksettava tuki on ensimmäinen tukiväline, jossa nämä seikat otetaan huomioon. Sille on syytä asettaa yläraja, jotta voidaan rajoittaa jo ennestään keskikokoisten tai suurten maatilojen laajentumista. Tavoitteena on säilyttää riittävä määrä tiloja ja välttää siten autoituminen.

4.6 Vuoristoalueiden maatalouden muita tukitoimia tulee jatkaa ja vahvistaa.

4.6.1 Laajaperäistä laidunkarjankasvatusta koskeva politiikka

4.6.1.1 Aiempien ohjelmointikausien aikana on maatalous- ja ympäristötoimien avulla onnistuttu luomaan toimintaohjelma, jolla pyritään tukemaan laiduntuotantoa laajaperäisen tuotannon alueilla. Tällä tiellä on jatkettava soveltamalla yksinkertaisia toimenpiteitä, joista voivat hyötyä mahdollisimman monet karjankasvattajat ja joita täydennetään muilla, erityisistä luonnonhaitoista kärsiville alueille kohdennetuilla tukitoimilla.

4.6.1.2 Maatalouden ympäristötukien rajoittaminen pelkätään viimeksi mainituille alueille olisi itse asiassa asetettujen tavoitteiden vastaista, sillä se johtaisi väistämättä karjankasvatus-toiminnan häviämiseen ja alueiden joutumiseen uudestaan luonnonvaraiseen tilaan, joka haittaa luonnonkatastrofien torjumista ja vaarantaa kyseisten alueiden monikäyttöisyyden sekä biologisen monimuotoisuuden säilymistä. Lisäksi on huomattava, että vuodesta 2007 alkaen sovellettavat maanviljelysseutujen ympäristötoimet ovat joka tapauksessa muuttuneet aiempaa valikoivammiksi, sillä niihin sisältyy vastaisuudessa täydentävien ehtojen käyttöönottoon liittyvä pakollinen vähimmäismäärä, jota ei korvata.

4.6.2 Investointituet

4.6.2.1 Rakentamisesta koituu vuoristoalueilla lisäkustannuksia monesta syystä: rakennusten on kestettävä lumen paino ja voimakas tuuli, rakennukset on eristettävä, niiden maansiirtotyöt ovat hankalampia kuin muualla ja karjan sisälläpitoaika on pitempi kuin alangoilla, joten rehun ja jätevesien varastointi lisääntyy. Koneistamisen lisäkustannukset johtuvat tarvittavan laitteiston erityisominaisuuksista, koska niiden on työstettävä kaltevaa maastoa ja ne kuluvat ennenaikaisesti ilmasto-olojen vuoksi. Ne johtuvat myös tuotantomäärien pienuudesta. Luonnonhaittakorvausten tapaan investointituet ovat itse asiassa maatilojen säilymistä edellyttävä, ja niitä tulisikin vahvistaa vuoristoalueilla.

4.6.3 Nuorten viljelijöiden aloitustuki ja korkotuetut lainat

4.6.3.1 Kehitys on vuoristoalueilla samanlaista kuin muualla, eli tilojen määrä pienenee heikkojen tulevaisuudennäkymien ja

työn rasittavuuden vuoksi ja koska toiminta edellyttää huomattavan suurta käyttöpääomaa. Kolmen viljelijän lopettaessa toimintansa vain yhden tilalle tulee uusi, niin vuoristoalueilla kuin muuallakin.

4.6.3.2 Vuoristoalueiden maatalousjärjestelmät ovat kuitenkin epävakaita ja niiden vaatimat investoinnit ovat suurempia kuin alangoilla, minkä vuoksi sukupolvenvaihdosten ja maanviljelijäksi ryhtymisen tukeminen on vuoristoalueilla vieläkin tärkeämpää kuin muualla. Tavoite koskee suoraan maataloutta, mutta se on tunnustetusti myös osa yleistä etua, kuten edellä korostetaan.

4.6.4 Palveluista aiheutuvien lisäkustannusten korvaaminen

4.6.4.1 Keinosiemennys-, sadonkorjuu- ym. palveluista aiheutuu lisäkustannuksia ennen kaikkea siksi, että vuoristotilat sijaitsevat hajallaan toisistaan, mikä pidentää kuljetusmatkoja, ja siksi, että kuljetusolot ovat hankalat ja kuluttavat ajoneuvoja ennenaikaisesti. Jotta voitaisiin saavuttaa tavoite tilojen säilymisestä vuoristoalueilla, on näitä palveluja tuettava. Erityisesti on tuettava maidon keruuta, jonka kustannuksista vastaavat tällä hetkellä maanviljelijät. Väittämä, jonka mukaan kyseisenlaisilla tuilla voi olla kilpailunvastaisia vaikutuksia, ei varsinaisesti päde vuoristoalueilla, sillä markkinasäännöt eivät toimi samalla tavalla ja yhdenmukaisesti kaikilla alueille.

4.6.5 Elintarviketeollisuuden tuet

4.6.5.1 Jotta vuoristoalueiden maataloustuotteiden tuotto olisi mahdollisimman hyvä, on välttämätöntä, että tuotteiden jalostusteollisuus ja markkinointivälineet ovat käytettävissä itse paikalla. Vuoristosijainnin haitat vaikuttavat kuitenkin myös elintarviketeollisuuteen: pitkät välimatkat markkina-alueisiin, korkeammat kuljetuskustannukset, korkeammat rakennus- ja ylläpitokustannukset jne. Näiden toimintojen tukeminen vaikuttaisi myös työpaikkojen luomiseen, joka on erityisen tärkeää vuoristoalueilla.

4.6.5.2 Tämän vuoksi näiden toimintojen pysyvä tukeminen on perusteltua ja tarpeellista. Elintarviketeollisuuden tulee voida hyödyntää laajasti alueellisia tukia.

4.6.6 Maatilamatkailuinvestointien tukeminen

4.6.6.1 Maatilamatkailu on tietyillä Euroopan vuoristoalueilla, kuten Itävallassa, erittäin kehittyntä ja tuottaa tilojen eloonjäännin kannalta välttämättömiä lisätuloja. Käänteisesti voidaan todeta, että matkailuala on kehittynyt kyseisillä alueilla, myös tilojen ulkopuolella, pääasiassa maataloustoiminnasta johtuvan maisemien ja kulttuurin vetovoimaisuuden ansiosta.

4.6.7 Laadukkaita elintarvikkeita koskevan eurooppalaisen peruskirjan tukeminen

4.6.7.1 Useimmat vuoristomaatiloista eivät pysty kilpailemaan tuottamalla standardeitua massatuotteita, joista maksetaan sama hinta (tai eristyneisyyden vuoksi usein alhaisempi hinta) kuin alangoilla. Jotta maataloustuloja voitaisiin kasvattaa, on vuoristoalueilla vieläkin välttämättömämpää kuin muualla pyrkiä tuotteiden laadukkuuteen, aitouteen ja omaperäisyyteen sekä perustaa elintarviketeollisuuden tuotannon ja rakenteiden hyödyntämistä tehostavia verkostoja mahdollisimman suuren lisäarvon tuottamiseksi. Erittäin monet alkuperänimitykset ovat peräisin vuoristoalueilta.

4.6.7.2 Vuoristoalueiden laadukkaiden elintarvikkeiden asianmukainen suoja, joka on kuluttajille luotettavuuden merkki ja merkitsee tuottajille arvostusta, on merkittävä seikka vuoristoalueiden maatalouden tulevaisuuden kannalta. Komitea allekirjoittaa sen vuoksi vuoristoalueiden laadukkaita elintarvikkeita koskevan eurooppalaisen peruskirjan⁽¹⁰⁾ ja toivoo, että yhteisön toimielimet tukevat hanketta.

4.7 Maatalous- ja aluepolitiikkojen yhdistäminen niiden vaikutusten tehostamiseksi vuoristoalueilla

4.7.1 Unionin aluepolitiikkaan sisältyy muun muassa tavoite alueellisesta yhteenkuuluvuudesta, jota tuskin mainitaan YMP:ssä. Sillä on maaseutu-ulottuvuus, jota voitaisiin vahvistaa. Mikäli näitä kahta politiikkaa koordinoidaan keskenään, niillä voi yhdessä olla vahva myönteinen vaikutus vuoristoalueiden kestävään kehitykseen.

4.8 Muita huomionarvoisia seikkoja

4.8.1 Suurpetokantojen hallinnasta on sovittava yhteisesti.

4.8.1.1 Suurpetojen hävittäminen teki aikanaan mahdolliseksi laajaperäisen lampaankasvatuksen aloittamisen ja kehittymisen Euroopan vuoristoalueilla. Niiden äkillinen paluu (susikannat Alpeilla ja karhukannat Pyreneiden vuoristossa) on jälleen asettanut kyseenalaiseksi tämän laajaperäisen kasvatustavan, jossa karjan vartiointi on vähäistä.

4.8.1.2 Erityisesti Italiassa ja Espanjassa on jo tehty oikeudenmukaisiin ratkaisuihin pyrkiviä aloitteita (tehokkaat suojelekeinot, menetysten korvaaminen, korvaus lisätyöstä, jota yhteiselo petoeläinten kanssa aiheuttaa jne.), joiden avulla mahdollisesti voidaan sovittaa yhteen vuoristoalueiden laiduntalous ja suurpetojen suojele. Näitä aloitteita on jatkettava, ja kokemuksista tulisi hyödyntää Euroopan muilla vuoristoalueilla.

⁽¹⁰⁾ Katso Internet-sivusto <http://www.mountainproducts-europe.org/sites/euromontana/>.

4.8.2 Metsätalous on olennaisen tärkeä täydentävä tekijä.

4.8.2.1 Vuoristoalueiden metsien kokonaispinta-alaksi arvioidaan 15 jäsenvaltion EU:ssa noin 28 miljoonaa hehtaaria ja 25 jäsenvaltion EU:ssa 31 miljoonaa hehtaaria, ja pinta-alan kasvuvauhti on nopeampaa kuin Euroopan muilla metsäalueilla. Vuoristoalueiden maataloustuottajat saavat usein lisätuloja metsätaloudesta. Nykyinen biomassan tehostettu hyödyntäminen erityisesti energiantuotannossa voisi tarjota lisämahdollisuuden vuoristoalueiden kestäväälle kehitykselle, mikäli uusien metsäalueiden istuttamista ohjataan järkevästi. Valitsemalla etenkin mekaanisilta ominaisuuksiltaan sopivia lajeja ja lajikkeita voitaisiin myös luoda mahdollisuuksia vuoristoalueille ja puurakentamisen markkinoille ja rajoittaa samalla tuontia kolmansista maista, joissa puunhakkuut saattavat aiheuttaa luonnonkatastrofeja.

4.8.2.2 Vuoristoalueiden ekosysteemeillä on myös toiminnallisia erityispiirteitä. Niillä on niin ikään keskeinen ja perustavan tärkeä rooli pinta- ja pohjavesivarojen säätelijänä, ja ne ovat erityisen herkkiä ulkoisille vaikutuksille (saasteet, ylisuuret riistakannat, myrskyt, hyönteiset) ja tulipaloille. Tulipaloja on vaikeampi torjua ja hallita vuoristoalueilla, joissa kulkuyhteydet ovat huonot ja joissa tuli voi levitä hyvin nopeasti.

4.8.2.3 Vuoristojen ekosysteemien vakaudella ei ole merkitystä pelkästään itse vuoristoalueille vaan myös rinteiden alapuolella sijaitsevien alueiden suojelelulle.

4.8.3 Komitea on hyvillään siitä, että Euroopan yhteisö on hyväksynyt Alppeja koskevaan yleissopimukseen sisältyvän maataloutta koskevan pöytäkirjan. Euroopan komission tulee edistää kyseisen toiminnan yhteydessä tämäntyyppistä kansainvälistä yhteistyötä Euroopan kaikilla vuoristoalueilla.

5. Saarialueet

5.1 Määritelmä

5.1.1 Yli kymmenen miljoonaa eurooppalaista eli kolme prosenttia kokonaisväestöstä asuu unionin 286 saarella, joiden pinta-ala on yhteensä yli 100 000 km² eli 3,2 prosenttia Euroopan unionin kokonaispinta-alasta. Kyseiset 286 saarta muodostavat saaristoja, minkä vuoksi puhutaan 30 saarialueesta. Esimerkiksi Baleaarit koostuvat EU:n määritelmän mukaan neljästä saaresta ja muodostavat siten yhden ainoan saarialueen. Yleisesti ottaen kyseisten 286 saaren maatalouden talouskehitys on jäljessä Euroopan mantereesta. Saaristoalueet tuottavat 2,2 prosenttia EU:n kokonaisbruttokansantuotteesta, ja niiden BKT on vain 72 prosenttia EU:n keskiarvosta.

5.1.1.1 Periaatteessa kyse on Välimeren saarista, sillä 95 prosenttia EU:n saaristoasukkaista asuu Välimeren saarissa ja vain viisi prosenttia Atlantin alueella tai Pohjois-Euroopassa sijaitseissa saarissa. Viiden saaren (Sisilian, Korsikan, Sardinian, Baleaarien ja Kreetan) asukasmäärä kattaa peräti 85 prosenttia EU:n saaristoväestöstä.

5.1.1.2 Hyvin usein puhutaan saaristoluonteen aiheuttamista kustannuksista, joilla tarkoitetaan saarella asumisesta aiheutuvia lisäkustannuksia, mutta voidaan kysyä, aiheutuuko saariasumisesta todellakin lisäkustannuksia. Onko kuluttaminen ja tuottaminen kalliimpaa saarella kuin mantereella? Myönteinen vastaus kysymykseen edellyttää yhden ehdon täyttymistä: mikäli luonnonympäristön katsotaan vaikuttavan ihmisen toimintaan ja niin ollen maatalouteen, silloin on oikeutettua puhua saaristoluonteen aiheuttamista kustannuksista.

5.2 Yleistä

5.2.1 Vaikka otetaan huomioon alueiden väliset eroavuudet, saarten maataloudella on kuitenkin kaksi yhteistä ominaispiirrettä: kaksitahoisuus ja riippuvuus. Edellinen tarkoittaa sitä, että uudenaikaisen "vientimaatalouden" rinnalla harjoitetaan myös perinteistä, lähinnä omavaraistyyppistä maataloutta; jälkimmäinen taas sitä, että alueet ovat riippuvaisia ulkomaailmasta niin tuotannon tekijöiden kuin tuotteiden markkinoinninkin osalta, päätyivät nämä sitten paikallisille tai ulkomarkkinoille. Kauppataase osoittaa selvästi, että vienti koostuu yhdestä tai muutamasta erityistuotteesta, samalla kun alueille tuodaan laaja kirjo erilaisia maa- ja karjaloustuotteita sisäiseen kulutukseen.

5.2.2 Maaseudun kehityksessä on joka tapauksessa joukko pysyväisluonteisia yhteisiä ongelmia, jotka johtuvat kyseisten alueiden maantieteellisestä ja taloudellisesta eristyneisyydestä ja joita edellä mainitut luonnonhaitat entisestään kärjistyvät.

5.3 Erityistä

Alueille on luonteenomaista pysyvien haittojen esiintyminen, mikä erottaa ne selvästi manneralueista. Tällaisia haittoja ovat seuraavat:

5.3.1 Yleiset ja maatalouteen liittyvät haitat:

- eristyneisyys mantereesta
- maa-alojen pienuus
- veden heikko saatavuus
- energialähteiden vähyys
- etenkin nuoren alkuperäisväestön väheneminen
- pätevän työvoiman puute
- yrityksille taloudellisesti edullisen toimintaympäristön puuttuminen
- koulutus- ja terveydenhuoltopalvelujen vaikea saatavuus
- (merenkulku- ja lento)yhteyksien ja -infrastruktuurien korkeat kustannukset

— jätehuollon vaikeudet.

5.3.2 Maatalouden haitat:

- maataloustuotannon "monokulttuuri" (riippuvuus liian harvoista tuotteista) ja kausiluonteisuus
- maa-alueiden pirstaleisuus, joka vaikeuttaa kyseisten alueiden hoitoa, hallintoa ja talouskehitystä
- markkinoiden pienuus
- eristyneisyys suurista markkinoista
- raaka-ainehankintoja hallitsevat oligopolit
- jalostus- ja markkinointi-infrastruktuurien vaje
- kasvavan matkailualan voimakas kilpailu maasta ja vesivarjoista
- teurastamojen ja paikallistuotteiden ensimmäisen jalostusasteen teollisuuden puuttuminen.

6. Syrjäisimmät alueet

6.1 Määritelmä

6.1.1 Euroopan komissio on päättänyt soveltaa näihin ulkoalueisiin yhteistä politiikkaa, jota toteutetaan etäisen sijainnin ja saariaseman erityisesti huomioon ottavien POSEI-ohjelmien avulla. Kyseisiä ohjelmia ovat POSEIDOM, jonka kohteena ovat Ranskan merentakaiset departementit (Martinique, Guadeloupe, Guayana ja Réunion), Kanariansaarille tarkoitettu POSEICAN sekä POSEIMA, joka on suunnattu Madeiralalle ja Azoreille.

6.2 Yleistä

6.2.1 Syrjäisimpien alueiden maatalouden suhteellinen osuus alueellisesta bruttokansantuotteesta on suurempi kuin yhteisössä keskimäärin. Lisäksi sillä on keskeinen vaikutus näiden alueiden talouteen sekä sitä kautta välillisesti myös liikenteeseen ja siihen liittyvään muuhun toimintaan, sosiaaliseen ja työmarkkinoiden tasapainoon, kaavoitukseen, luonnon- ja kulttuuriperinnön suojeluun sekä strategisista syistä myös elintarvikehuollon varmistamiseen.

6.3 Erityistä

6.3.1 Luonnon asettamat rajoitukset sekä soveltuvan teknologian ja tuotantovälineiden toimittamisvaikeudet nostavat tuotantokustannuksia.

6.3.2 Näiden alueiden tuotteet ovat kalliimpia kuin mannermaalla valmistetut, minkä lisäksi niiden on paikallismarkkinoilakin vaikea kilpailla tuontitavaroiden kanssa tuotannon hajanaisuuden ja pirstaleisuuden sekä maataloustuotteille soveltuvien jalostamis- ja markkinointirakenteiden puutteen takia. Automarkettien ja suurten jakeluketjujen lisääntyminen ei ole omiaan kohentamaan tätä tilannetta.

6.3.3 Ongelmina ovat myös laajamittaisen talouden puute sekä paikallisten ja usein pirstoutuneiden markkinoiden suppeus, järjestörakenteiden puuttuminen (osuuskunnat jne.), teurastamojen vähyys tai puuttuminen ja jalostusteollisuuden mitta-kaavan pienuus.

6.3.4 Paikallinen jalostusteollisuus, jolla on itsellään samansuuntaisia kehitysongelmia, ei myöskään ole sopiva asiakas kyseisten alueiden maataloudelle, joten mahdollisuudet lisäarvon hankkimiseen ovat sängen vähäiset.

6.3.5 Viennillä on samansuuntaisia vaikeuksia: tarjonnan hajanaisuus ja pirstaleisuus, erilaiset markkinointijärjestelmät ja -rakenteet, vaikeudet saada tuotteita kohdemarkkinoiden jakeluketjuihin ja reagoida ajoissa markkinoiden muutoksiin.

6.3.6 Ongelman muodostaa myös alkuperäisen väestön ja etenkin nuorten määrän väheneminen, jonka syinä ovat sekä muille talouden sektoreille ja etenkin matkailualalle siirtyminen että muuttoliike saarialueiden ulkopuolelle.

6.3.7 Maatilat ovat yleensä pieniä perheviljelmä, joilla naisten panos on ratkaiseva ja osa-aikaiset työsuhteet hallitsevia ja joilla laajaperäistä maanviljelyä vaikeuttavat selvästi liian pieni tilakoko sekä koneistamisvaikeudet.

6.3.8 Merkittävän teollisuuden puute ohjaa talouskehityksen matkailualalle, mikä kärjistää luonnonympäristön haavoittuvuutta ja aiheuttaa parhaista maa-alueista, vedestä ja työvoimasta kilpailua, jossa maatalous on aina alakynnessä. Lisäksi väestön siirtyminen pois tasankoseuduilta pahentaa maaperän eroosiota ja aavikoitumista.

6.4 Maatalouden haitat

6.4.1 Näiden alueiden maataloustuotteet, joita ovat esimerkiksi tomaatti, trooppiset hedelmät, kasvit ja kukat, joutuvat kilpailemaan sellaisten maiden tuotteiden kanssa, joilla on EU:n kanssa assosiaatiosopimus, kuten AKT-maat ja Marokko, tai joihin sovelletaan etuuskohtelumenettelyjä.

6.4.2 Maatalouden POSEI-ohjelmissä ei ole vielä saavutettu parasta mahdollista hyödyntämistasoa pääasiassa sen vuoksi, että tietyt toimet ovat tulleet voimaan vasta äskettäin. Asetettuja enimmäismääriä on siis syytä noudattaa osoittamalla kyseisiin ohjelmiin riittävästi rahoitusta määriteltävien tavoitteiden saavuttamiseksi.

6.4.3 Haasteena on myös banaanin YMJ:n tulevassa uudistuksessa hahmoteltu järjestelmän muuttaminen, jonka tarkoituksena

on säilyttää yhteisön tuottajien tulotaso ja työllisyys yhteisön banaanituotannon takaamiseksi.

6.4.4 Huolta herättää niin ikään WTO-neuvottelujen lopputulokset (tullien muuttamista koskevat ehdotukset). Tarpeen tullen on ryhdyttävä asianmukaisesti toimenpiteisiin asiaankuuluvien alojen viljelijöiden työllisyyden ja tulotason takaamiseksi.

6.4.5 Kun otetaan huomioon näiden alueiden ympäristö, tulisi tehdä eläinten ja kasvien terveyttä koskevia tarkastuksia ja vahvistaa niitä, ja tätä varten tulisi varata tarvittava henkilöstö ja tarvittavat tekniset välineet.

7. Saarialueita ja syrjäisimpiä alueita koskevat ehdotukset

7.1 Komitea toteaa, että maataloudella on strateginen merkitys kyseisten alueiden sosiaaliseen, alueelliseen ja maisemalliseen tasapainoon sekä kulttuuri- ja luonnontasapainoon vaikuttavana tekijänä.

7.2 Edellä mainittujen asiakirjojen perusteella komitea toteaa, että maatalouden harjoittamisen tiellä on saarialueilla ja syrjäisimmillä alueilla rakenteellisia haittoja.

7.3 Komitea katsoo myös, että Euroopan komissiolle on annettava joukko suosituksia, ja sitä on kehoitettava toteuttamaan erityistoimenpiteitä, jotta alueet selviytyvät saaristoluonteensa ja erittäin syrjäisen sijaintinsa aiheuttamista vaikeuksista. Kyseisillä alueilla asuu 16 miljoonaa Euroopan kansalaista, ja alueiden saaristoluonne ja erittäin syrjäinen sijainti vaikuttavat niillä harjoitettavaan maatalouteen.

7.4 Komitea kehottaa Euroopan komissiota toimimaan saarialueiden ja syrjäisimpien alueiden hyväksi seuraavin tavoin:

7.4.1 **Myönnetään kaikille tarkastelun kohteena oleville alueille epäsuotuisan maatalousalueen asema.** Maatalouden harjoittamiselle Maltan ja Gozon saarella aiheutuvat erityishaitat⁽¹⁾ ovat merkittävä ennakkotapaus otettaessa toimenpide käyttöön saarialueilla ja syrjäisimmillä alueilla.

7.4.2 **Ryhdytään myöntämään tukea maataloustuotteiden kuljetukseen kyseisiltä alueilta mantereelle** sekä saarelta toiselle. Kuljetuskustannusten tuen tarkoituksena on, että saarilla ja syrjäisimmillä alueilla ammattiaan harjoittavat maataloustuottajat pystyvät tuotteillaan kilpailemaan unionin markkinoilla unionin muiden alueiden tuotteiden kanssa.

⁽¹⁾ Tšekin, Viron, Kyproksen, Latvian, Liettuan, Unkarin, Maltan, Puolan, Slovenian ja Slovakian Euroopan unioniin liittymistä koskeva sopimus.

7.4.3 Laaditaan **suunnitelma, jolla taataan kyseisillä alueilla kulutettavien perusuonteisten tuotantopanosten yhdenvertaiset hinnat muihin alueisiin verrattuna** (esimerkiksi polttoaineet, rehut ja maatalouskoneet) ja korjataan saarilla ja syrjäisimmillä alueilla harjoitettavan maatalouden korkeammat tuotantokustannukset. On myös toteutettava toimenpiteitä, joilla tuetaan eläinruokinnan perustuotteiden tuontia.

7.4.4 Alueet on sisällytettävä maaseudun kehittämissuunnitelmiin ja tällaisilla alueilla toteutettaviin hankkeisiin on myönnettävä prosentuaalisesti nykyistä enemmän yhteisön osarahoitusta. Suunnitelmien on katettava sellaisten erityisinfrastruktuurien rakentaminen ja niihin investoiminen, jotka auttavat alueita selviytymään saaristoluonteen ja erittäin syrjäisen sijainnin aiheuttamista vaikeuksista. Tällaiset rakennus- ja investointisuunnitelmat koskevat puhdistettua jätevettä hyödyntäviä kastelujärjestelmiä, kuivatusjärjestelmiä, satamarakentamista, varastointitiloja, tuotteiden markkinoinnin tukemista jne.

7.4.5 **Ryhdytään tarkkailemaan ja valvomaan oligopoli- maista toimintaa erityistoimenpitein.** Ilmiötä esiintyy etenkin saarilla, joilla paikallismarkkinat ovat suppeat. Tämä suosii harvojen jakeluyritysten syntyä, ja niillä on toisinaan huomattavat voittomarginaalit. Tällaisten käytänteiden torjuminen edistää vapaiden markkinoiden kehittymistä kyseisille alueille.

7.5 On myös toimenpiteitä, jotka on suunnattu erityisesti unionin saarialueille (eikä syrjäisimmille alueille). Komitea kehottaa Euroopan komissiota toimimaan saarialueiden hyväksi seuraavasti:

7.5.1 Komission olisi laadittava muille kuin syrjäisimpiin alueisiin kuuluville **unionin saarialueille erityisiä toimintaohjelmia.** Syrjäisimpiä alueita varten laadittujen toimintaohjelmien ⁽¹²⁾ tapaan näiden erityisohjelmien tarkoituksena on, että

saarialueilla päästään samantapaisiin tuloksiin kuin seitsemällä syrjäisimmällä alueella. Ohjelmakausilla 1994–1999 ja 2000–2006 viimeksi mainituille alueille myönnettiin rakennerahastoista asukasta kohden 33 % enemmän rahoitusta kuin muille tavoitteen 1 piiriin kuuluville alueille. Tuki on edistänyt alueiden talouskasvua ja auttanut alentamaan työttömyysastetta enemmän kuin monilla muilla EU:n alueilla.

7.5.2 Aluepolitiikan uudella ohjelmointikaudella 2007–2013 komissiota kehoitetaan nostamaan unionin rahastojen osuutta tuetuista kokonaiskustannuksista, jotta prosenttiosuuden enimmäismääräksi vakiintuisi 85 prosenttia samaan tapaan kuin syrjäisimmillä alueilla ja Kreikan kaukaisimmilla saarilla. ⁽¹³⁾ Komission uusi saaria koskeva ehdotus ⁽¹⁴⁾ vuosiksi 2007–2013 vaikuttaa riittämättömältä (rahoitusosuuden enimmäismäärä on 60 %).

7.5.2.1 Alueellisten yhteisöiden on voitava panna täytäntöön JEREMIE-ohjelma ⁽¹⁵⁾ investointirahastojen muodossa siten, että niistä voidaan myöntää rahoitusta nuorille viljelijöille, jotka ovat halukkaita tuottamaan elintarvikkeita.

7.5.3 Komitea ehdottaa, että saarialueille annetaan uusissa rakennerahastoissa erityiskohtelu.

7.6 Koska ei ole olemassa erityistä politiikkaa, jolla hyvitetään saarisijainnin aiheuttamia kustannuksia, ETSK kehottaa aktiivisia toimijoita eli hallitusvaltaa, kansalaisyhteiskuntaa jne. yhdistämään voimavarsa ja luomaan foorumin, joka kanavoisi ja koordinoisi kaikkia ongelmanratkaisupyyntöjä, jotta maanviljelijöitä, niin mies- kuin naispuolisia, olisi jatkossakin kaikilla saarialueilla.

Bryssel 13. syyskuuta 2006

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea
puheenjohtaja
Anne-Marie SIGMUND

⁽¹²⁾ Ranskan merentakaisen alueiden Poseidom-ohjelma, Kanarian saarten Poseican-ohjelma ja Azorien ja Madeiran Poseima-ohjelma.

⁽¹³⁾ Asetus (EY) N:o 1260/1999.

⁽¹⁴⁾ KOM(2004) 492 lopullinen.

⁽¹⁵⁾ EUVL C 110, 9.5.2006, esittelijä Antonello Pezzini.